

ناترازی بانک ها چالش ها و توصیه های سیاستی

دکتر وحید شقاقی شهری
اقتصاددان
۲۳ خرداد ۱۴۰۲

روش شناسی

- کتابخانه ای،
- فراتحلیل مطالعات ناترازی بانک ها،
- تحلیل محتوا،

بخش اول

در چه اقتصادی زیست می کنیم؟

تصویری از درآمدهای نفتی طی ۱۱۰ سال گذشته (۱۲۹۰ تا ۱۴۰۰)

اقتصاد نفتی، ظهور پدیده دولت- ملت رانتیر با نهادهای اقتصادی کاریکاتوری و شکل گیری دولت شبه مدرن از دهه پنجاه

۲۶ میلیارد دلار	۱۲۹۰-۱۳۵۲
۱۱۴ میلیارد دلار	۱۳۵۳-۱۳۵۷
۱۱۰ میلیارد دلار	۱۳۵۸-۱۳۶۷
۱۴۲ میلیارد دلار	دولت سازندگی
۱۵۷ میلیارد دلار	دولت اصلاحات
۵۳۱ میلیارد دلار	دولت عدالت و مهرورزی
۳۶۵ میلیارد دلار	دولت تدبیر و امید
۱۳۰۵ میلیارد دلار	درآمدهای نفتی پس از انقلاب اسلامی
۱۴۴۵ میلیارد دلار	کل درآمدهای نفتی

ماحصل پنجاه سال اقتصاد و دولت وابسته به نفت:
پدیده رکود تورمی و بیماری هلندی
با اقتصادی غیررقابتی، انحصاری و شبه دولتی

- میانگین تورم دوره ۱۴۰۱-۱۳۱۶ معادل ۱۶.۳ درصد،
- میانگین تورم دوره ۱۴۰۰-۱۳۵۱ معادل ۲۰ درصد،
- میانگین تورم پس از انقلاب اسلامی (۱۳۵۸-۱۴۰۱) معادل ۲۱.۶ درصد،
- میانگین تورم پنج ساله اخیر (۱۳۹۷-۱۴۰۱) معادل ۴۲.۴ درصد،
- میانگین رشد نقدینگی پس از انقلاب اسلامی (دوره ۱۴۰۰-۱۳۵۸) معادل ۲۵.۶ درصد،
- میانگین رشد اقتصادی (به قیمت ثابت ۱۳۷۶) دوره ۱۴۰۰-۱۳۶۰ معادل ۳.۱۵ درصد،
- میانگین رشد اقتصادی دوره ۱۴۰۰-۱۳۴۰ معادل ۴.۲۴ درصد،

رشد اقتصادی اندک و پرنوسان

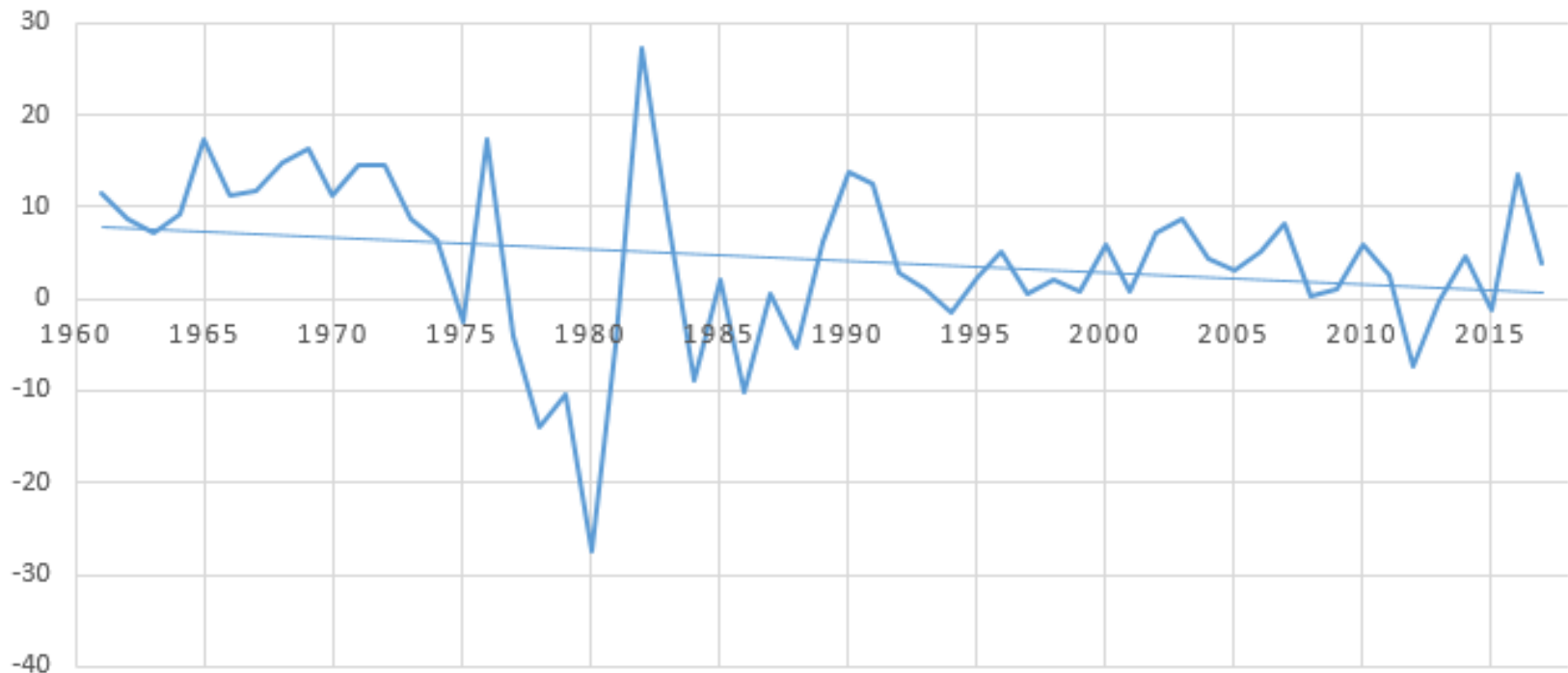
رشد اقتصادی دوره ۱۹۶۰-۲۰۱۷: ۴,۲۴ درصد

رشد اقتصادی دوره ۱۹۷۹-۲۰۱۷: ۲,۱۷ درصد

رشد اقتصادی ۱۹۸۹-۲۰۱۷: ۳,۸ درصد

رشد اقتصادی ۲۰۲۰-۲۰۱۱: ۰,۵ درصد

IRAN, ISLAMIC REP.

میانگین روند شاخصهای کلیدی اقتصاد ایران

طی دهه ۴۰ تا ۹۰ ش.ه

سال	دهه ۴۰	دهه ۵۰	دهه ۶۰	دهه ۷۰	دهه ۸۰	دهه ۹۰
نرخ تورم	۲	۱۵,۲	۱۷,۹	۲۳,۵	۱۵,۷	۲۷,۷
رشد اقتصادی	۱۱,۴	۱,۵	۲,۷	۳,۴	۵,۲	۱
رشد اقتصادی (بدون نفت)	۸,۶	۱۰,۶	۰,۲	۴,۳	۶,۴	۱,۴
رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	۱۲,۴	۹,۸	-۱,۵	۶,۳	۷,۸	-۵,۲

بخش دوم

ناترازی نظام بانکی معلول چیست؟

محیط اقتصاد کلان

بانک مرکزی

چالشهای درونی

نظام بانکی

فاترازی بانک ها ریشه در ساختار معیوب بانک ها از یک سو
و اثرپذیری از اقتصاد کلان و بانک مرکزی

ناترازی بانک ها

چالش های درون نظام بانکی

- مساله تبیین چپستی بانک (ملغمه ای از همه چیز، بانک تجاری، تخصصی و سرمایه گذاری) و (ملغمه ای از سه نوع بانک دولتی، خصولتی و خصوصی با یک قاعده) و (مساله خلق پول و بانک)
- بنگاهداری بانک ها و انجماد منابع
- عدم شفافیت ترازنامه بانک ها و پدیده دارایی های موهومی

چالش محیط اقتصاد کلان

- نوسانات و بی ثباتی اقتصادی
- تغییرات مکرر قوانین و مقررات
- اقتصاد دستوری و تسهیلات تکلیفی
- کسریهای بودجه ای و عدم هماهنگی سیاستهای پولی با سیاستهای مالی و ارزی و ...
- عدم ابلاغ سیاستهای کلی پولی و بانکی، تعدد و ضعف قوانین بانکی در کشور

چالش بانک مرکزی

- ضعف نظام نظارتی بانک مرکزی (نظارت پیش نگرانه، حین و پسین)
- مماشات با بانک های بد و پرریسک (بدون طی مرحله انحلال و ورشکستگی)
- ضعف نظام شایسته گزینی در انتخاب هیات مدیره
- ضعف استقلال و اقتدار بانک مرکزی

بخش سوم

توصیه های سیاستی

حل ناترازی نظام بانکی در سه بعد:
درون سیستم، بانک مرکزی و اقتصاد کلان

- تفکیک بانکهای تجاری از سرمایه گذاری و قواعد هر کدامیک
- تقویت استقلال بانک مرکزی
- تقویت اقتدار بانک مرکزی
- اصلاح قانون پولی و بانکی کشور
- تقویت شاخصه های سلامت نظام بانکی
- شفافیت و واقعی سازی ترازنامه نظام بانکی
- تقویت نظام رقابت بانکی در جهت ارتقای بهره وری بانکی
- برنامه انجمادزدایی منابع بانکی

از توجه شما سپاسگزارم